

ALLER ALONSO, Domingo OSA. *Marginación y recuperación de los campos de Puerto Rico. Misiones de los agustinos en Puerto Rico de 1896 a 1940.* Pròleg **Samuel SILVA GOTAY.** Guadarrama (Madrid): Editorial Agustiniiana, 2011. 335 pàgs., ils. [15 x 21].

L'autor és especialista en Història de l'Església i ha estat a les missions de Puerto Rico i Venezuela. Per mitjà d'aquest llibre vol difondre la situació dels agustins a les Antilles i la tasca que varen portar a terme, desconeguda –segons Aller– per haver-se desenvolupat al marge de la història oficial dels bisbes i les diòcesis.

Se centra en aspectes socials relacionats amb les influències externes de caire legislatiu, o bé les procedents dels bisbes, juntament amb la tasca d'evangelització i d'ajut a la comunitat que els agustins realitzaren. El domini d'Estats Units a Puerto Rico, a partir de 1898, condicionà segons l'autor una aculturació nordamericana, amb la presència de bisbes catòlics procedents d'Estats Units i la introducció del protestantisme. També observa com varen incidir les desamortitzacions del govern espanyol el segle XIX en l'ordre dels agustins, ja que molts membres de l'església catòlica no estaven disposats a perdre els seus privilegis. Revisa de manera ràpida la història de Puerto Rico, la lluita per la llibertat del poble i altres aspectes vinculats a les comunitats camperoles.

Cal destacar que l'obra parteix d'una anàlisi de la situació política a Espanya el segle XIX: esmenta la cessió de Puerto Rico a Estats Units el 1898 pel Tractat de París i la progressiva desaparició de l'imperi colonial amb la formació d'Estats independents. L'autor destaca l'actitud contrària a l'església defensada pels liberals que va culminar el 1931 amb la II República. Tanmateix, abans de l'exposició de la manera de viure de la colònia agustina espanyola a Puerto Rico, descriu els orígens de l'ordre dels agustins el 1244 al centre d'Itàlia i com es va instaurar a les Antilles durant la dècada dels anys 90 del segle XIX. Va ser durant el domini espanyol que hi hagué dues ordres: els dominics i els franciscans tot i que no foren unes comunitats molt nombroses. A finals del segle XIX la tensió entre el govern espanyol i l'església s'alleugerà cosa que afavorí l'entrada d'ordres religioses a Puerto Rico; els agustins arribaren el 1896 i marxaren el 1898, si bé retornaren per instal·lar-se durant el domini d'Estats Units. A continuació s'explica la fundació de les diverses comunitats: San German va ser la primera amb quatre frares, els mètodes emprats per desenvolupar la seva activitat evangelitzadora a Aguada i Santurce, la tasca de Guillermo A. Jones, el Sínode diocesà de 1917, etc.

La visió que proporciona des de la perspectiva agustina és molt completa; a la mateixa hi afegeix un apartat de fonts, bibliografia i un annexe de documentació format per cartes, sol·licituds, i nomenaments, entre d'altres.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

El autor es especialista en Historia de la Iglesia y ha estado en las misiones de Puerto Rico y Venezuela. A través de este libro quiere difundir la situación de los agustinos en las Antillas y la tarea que realizaron, desconocida –según Aller- por haberse desarrollado al margen de la historia oficial de los obispos y de las diócesis.

Se centra en aspectos sociales relacionados con las influencias externas de carácter legislativo, o bien las procedentes de los obispos, juntamente con la tarea de evangelización y de ayuda a la comunidad que los agustinos realizaron. El dominio de Estados Unidos en Puerto Rico, a partir de 1898, condicionó según el autor una aculturación norteamericana con la presencia de obispos católicos procedentes de Estados Unidos y la introducción del protestantismo. También observa como incidieron las desamortizaciones del gobierno español durante el siglo XIX en la orden de los agustinos, ya que muchos miembros de la iglesia católica no estaban dispuestos a perder sus privilegios. Revisa de pasada la historia de Puerto Rico, la lucha por la libertad del pueblo y otros aspectos vinculados a las comunidades campesinas.

Podemos destacar que la obra parte de un análisis de la situación política en España durante el siglo XIX: menciona la cesión de Puerto Rico a Estados Unidos el 1898 por el Tratado de París y la progresiva desaparición del imperio colonial con la formación de Estados independientes. El autor señala la actitud contra la iglesia de los liberales que culminó el año 1931 con la II República. Asimismo, antes de la exposición de la manera de vivir de la colonia agustina española en Puerto Rico, describe los orígenes de la orden de los agustinos en 1244 en el centro de Italia y como se instauró en las Antillas durante la década de los años 90 del siglo XIX. Fue durante el dominio español que hubo dos órdenes: los dominicos y los franciscanos a pesar de que no fueron unas comunidades muy numerosas. A finales del siglo XIX la tensión entre el gobierno español y la iglesia se aligeró cosa que favoreció la entrada de las órdenes religiosas en Puerto Rico; los agustinos llegaron en 1896 y se fueron en 1898, aunque retornaron para instalarse durante el dominio de los Estados Unidos. A continuación se explica la fundación de diversas comunidades: San German fue la primera con cuatro frailes, los métodos empleados para desarrollar la actividad evangelizadora en Aguada y Santurce, la tarea de Guillermo A. Jones, el Sínodo diocesano de 1917, etc.

Proporciona una completa visión de los acontecimientos desde la perspectiva agustina; a la misma añade un apartado de fuentes, bibliografía y un anexo de documentación formado por cartas, solicitudes, y nombramientos, entre otros.

IHE
(Secretaria de la revista)